

บทวิจารณ์หนังสือ: Book Review
ดินแดนแห่งความอาดูรสูญสิ้น The Waste Land

จุฬารัตน์ วิชานาติ

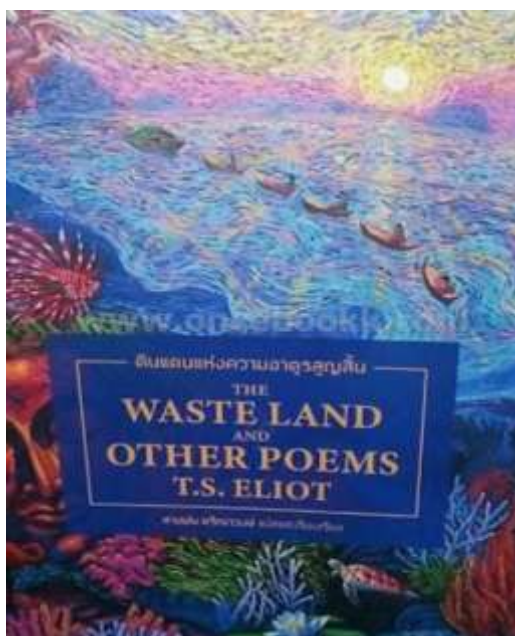
Jularat Vichanati

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding author, e-mail: Email: yordkaew55@gmail.com

Received June 14, 2025; Accepted: August 30, 2025

ชื่อหนังสือ: ดินแดนแห่งความอาดูรสูญสิ้น

The Waste Land

ผู้แต่ง: ทอมัส สเติร์นส เอลเลียต

Thomas Stearn Eliot (ที.เอส.เอลเลียต)

ผู้แปล: สายฝน ตริณาวงษ์

ปีที่พิมพ์: 2563

พิมพ์โดย: สำนักพิมพ์ โรงนาบ้านไร่

บทนำ

ในส่วนของบทนำผู้วิจารณ์ขอเรียบเรียงประวัติความเป็นมาของ ทอมัส สเติร์นส เอลเลียต Thomas Stearn Eliot (ที.เอส. เอลเลียต) เพิ่มเติมจากบทนำในหนังสือจริงๆ เพื่อให้เห็นภาพบางส่วนชัดเจน และทำให้ผู้วิจารณ์สามารถแสดงความเห็นของตนเองในส่วนของเนื้อเรื่องได้ รวมทั้งสามารถจินตนาการถึงตัวตนของ ที.เอส. เอลเลียต ได้ชัดเจน ดังนั้นจึงมีทั้งส่วนที่มาจากบทนำจริงๆ ในหนังสือส่วนหนึ่ง และผู้วิจารณ์ใส่เพิ่มเองอีกส่วนหนึ่งดังนี้

จากหนังสือเรื่อง “ดินแดนแห่งความอาดูรสูญสิ้น The Waste Land” เป็นผลงานของ ทอมัส สเติร์นส เอลเลียต Thomas Stearn Eliot (ที.เอส. เอลเลียต) นักกวีผู้ยิ่งใหญ่ของโลก กวีรางวัล

โนเบล เป็นนักเขียนชาวอังกฤษที่มีถิ่นกำเนิดในอเมริกา นักเขียนกวีที่มีมิติซับซ้อน มีจินตนาการใช้คำที่โดดเด่นลุ่มลึก มีความรอบรู้เรื่องวรรณคดีและศาสนา ผลงานของ ที.เอส. เอลเลียต ส่งอิทธิพลต่อแนวการเขียนกวีนิพนธ์ให้แก่กวีรุ่นต่อมา เรื่อง The Waste Land ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ถึงคุณค่าและเนื้อหา ที.เอส. เอลเลียต (T.S. Eliot) เทียบชั้นได้กับ เจมส์ จอยซ์ (James Joyce) เวอร์จิเนีย วูล์ฟ (Virginia Woolf) และ เฮอร์ ทูต สไตน์ (Gertrude Stein) ด้านการศึกษา ที.เอส. เอลเลียต จบปริญญาตรีที่ฮาร์วาร์ดสาขาปรัชญา จบปริญญาโทสาขาวรรณคดีที่เปรียวเทียบ และจบปริญญาเอกสาขาปรัชญาที่ซอร์บอร์น มีอาจารย์เป็นชาวฝรั่งเศส และเขาเดินทางกลับมาฮาร์วาร์ด เพื่อเรียนต่อทางด้านปรัชญาอินเดียและวรรณคดีสันสกฤต ที.เอส. เอลเลียต ยังได้ทุ่มเวลาให้กับการเรียนภาษากรีก-ละตินโบราณ เขาได้รับทุนให้ไปศึกษาต่อที่ออกฟอร์ดประเทศอังกฤษได้กลายเป็นพลเมืองของที่นั่นในเวลาต่อมา ด้วยสุขภาพที่อ่อนแอในวัยเด็กทำให้เขาใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเขียนและอ่านวรรณกรรม นักเขียนที่ ที.เอส. เอลเลียต ยกย่องคือ มาร์ค ทเวน (Mark Twain) เขาประสบความสำเร็จในด้านอาชีพนักเขียนอย่างมาก นอกจากการเขียนกวี เอลเลียตยังมีผลงานอื่นๆ เช่น ด้านวรรณกรรมและวิทยาศาสตร์สังคม เป็นนักวิจารณ์ศิลปะและนักวิจารณ์วรรณกรรมที่สำคัญเป็นต้น

สรุปสาระสำคัญของเนื้อหา

หนังสือเรื่อง “ดินแดนแห่งความอาดูรสูญสิ้น The Waste Land” ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ 1. พิธีฝังศพคนตาย 2. เกมหมากรุก 3. เทศนาแห่งไฟ 4. ความตายจากสายน้ำ 5. สิ่งที่ยาฆ่า

พูด

๑. พิธีฝังศพคนตาย

เมษายนเป็นเดือนที่สุทธารุณ

ให้กำเนิดต้นไผ่เล็กจากดินแดนแห่งความตาย

ผสมความทรงจำและความปรารถนาไว้ด้วยกัน

กระตุ้นรากไร้ความรู้สึกด้วยสายฝนฤดูใบไม้ผลิ

ฤดูหนาวเก็บเราไว้ในความอบอุ่น

ปกคลุมผืนดินไว้ภายใต้หิมะเต็มไปด้วยการลืมนั่น

หล่อเลี้ยงชีวิตเล็กๆ ด้วยหัวมันแห้ง

ฤดูร้อนทำให้เราประหลาดใจด้วยการเข้ามา

อยู่เหนือ สตาร์เบอร์เกอร์ชี

ด้วยสายฝนโปรยปราย พวกเราหยุดอยู่ที่ระเบียง

และออกไปยังแสงตะวันสู่ ฮอฟการ์เทน

ดื่มกาแฟ และสนทนากับชั่วโมง...

ข้อวิจารณ์

ตอน “พิธีฝังศพคนตาย”

กวีบทเริ่มผู้วิจารณ์ได้เขียนไว้ข้างต้นแล้ว จากการสืบค้นของผู้วิจารณ์เป็นไปได้ว่า ที.เอส. เอลเลียต เขียนบทนี้ขณะอยู่กับภรรยาที่มีชื่อว่า “วิเวียน” ขณะใช้ชีวิตร่วมกันที่น่าจะมีทั้งความไม่เข้าใจกัน (ความทุกข์) ผสมไปกับความสุขบ้าง เขาทั้งสองออกไปรับแสงตะวันที่ระเบียง ดื่มกาแฟและ

สนทนากัน ที.เอส. เอลเลียตอาจเขียนกวีบทเริ่มนี้ เพื่อระบายความรู้สึกออกมาเป็นภาษากวี และไม่ต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจทุกสิ่งที่เขาเขียน กวีจึงมีทั้งการใช้สำนวนที่สวยงาม ซับซ้อน ยาก ความเข้าใจจากผู้ประพันธ์ที่มีความอัจฉริยะทางภาษา

ผู้วิจารณ์ขอถอดความกวี ตอนที่ ๑ “พิธีฝังศพคนตาย” ในตอนต่อไป โดยจะไล่ไปตามลำดับๆ และแทรกด้วยความเห็นและการวิจารณ์ด้วย ดังต่อไปนี้

ที.เอส. เอลเลียต ผู้ประพันธ์กวีแท้จริงแล้วมีถิ่นกำเนิดในอเมริกา ผู้ประพันธ์เขาอาจต้องการเปี่ยมเบนเป็นใครสักคนหรือให้คนอ่านเข้าใจว่าเป็นตัวละครที่แสดงออก ในบทกวีที่มีความคล้ายนวนิยายผสมด้วย อาจเรียกว่ามีชื่อตัวละครอยู่ในกวีด้วย จากกวีเขามาจากลิธัวเนียเป็นชาวเยอรมัน ชื่อว่า “แมรี” ญาติของแมรีพาเขาออกจากเนินเขาด้วยล้อเลื่อนเพื่อมุ่งสู่ทางใต้ในช่วงฤดูหนาว

กวีที่มีทั้งการใช้ประโยคบอกเล่าและบทสนทนา ที่อ่านแล้วทำให้รู้สึกถึงสถานการณ์ร่วมที่ผู้ประพันธ์ต้องการ แต่อ่านแล้วก็เข้าใจได้แค่เป็นช่วงๆ เท่านั้น เช่น ประโยคที่ว่า “เกาะไว้แน่นๆ นะ เรากำลังลงจากเนินเขา ในภูเขาที่ซึ่งเธอจะเป็นอิสระ”

ตอนต่อไปของกวี ที.เอส. เอลเลียต ผู้ประพันธ์ ต้องการแสดงให้เห็นถึงความแห้งแล้งของแผ่นดิน เช่น มีกิ่งไม้แห้ง มีต้นไม้ตาย มีกองหิน ไม่มีธารน้ำไหล ไม่มีจิ้งหรีด ภาพต่างๆ ที่พบถูกแผดเผาจากดวงอาทิตย์ มีเพียงแต่เงาของก้อนหินสีแดง (น่าจะเป็นฝุ่นเกาะก้อนหินจนเป็นสีแดง)

ในบทกวีตอนต่อไป ผู้ประพันธ์เขียนว่า “เข้ามาอยู่ภายในเงาหินสีแดงนี้” “ฉันจะให้เธอดูบางสิ่ง ... ทั้งจากเงาของเธอในยามเช้า และยามสนธยา” ... “ฉันจะแสดงให้เห็นถึงความหวาดกลัวของเธอในฝุ่นเต็มกำมือ” ... บทนี้ผู้วิจารณ์เห็นว่ายังพอทำความเข้าใจที่ผู้ประพันธ์กวีสื่อออกมาได้บ้าง

แต่บทกวีตอนนี้ผู้วิจารณ์เห็นว่าซับซ้อน ใช้สำนวนเข้าใจยาก อาจไปได้ว่าทั้ง ที.เอส. เอลเลียต และ ภรรยาวิเวียน ช่วยกันเติมสำนวนเข้าไป ที่เป็นไปได้ว่ากำลังนึกถึงความหลังในช่วงที่กำลังมีความรักต่อกันใหม่ๆ กวีเขียนไว้ดังนี้

“ความสดชื่นพัดสายลมไปสู่อำเภอเกิด เด็กโอรสของฉัน เธออยู่ที่ไหนกันเล่า”

“เธอมอบดอกไฮยาซินธ์ให้ฉันเมื่อปีก่อน พวกเขาเรียกฉันว่า เจ้าสาวไฮยาซินธ์”

แต่เมื่อพวกเราเรากลับมาล่าช้า จากสวนดอกไฮยาซินธ์

อ้อมแขนของเธอเต็มเปี่ยมและผมของเธอเปียกชื้น ฉันพูดอะไรไม่ออก

ดวงตาของฉันพร่ามัว ฉันไม่อาจมีชีวิตและไม่อาจตาย และฉันไม่รู้สิ่งใดเลย

มองไปยังหัวใจของแสงสว่าง ความเจ็บปวด “ทะเลช่างอ้างว้างว่างเปล่า”...

จากบทกวีตอนนี้ผู้วิจารณ์คาดว่าเป็นช่วงที่ทั้งผู้ประพันธ์และภรรยาใช้ชีวิตร่วมกันแบบแห้งแล้ง เคว้งคว้างอยู่ด้วยกันก็อาจเหมือนอยู่คนเดียว แต่ก็จำเป็นต้องฝืนอยู่ด้วยกันไป ตอนถัดไป ที.เอส. เอลเลียต ได้ใส่ตัวละครเพิ่มใหม่ในกวี คือ มาตามโซไซทิส หมอคู่มือผู้เลี้ยงเชื้อ ที่ปราดเปรื่อง กล่าวถึงไฟแต่ละใบ เช่น ไฟที่มีกลาสีขาวโพนีเซียจมน้ำ ไฟสตรีแห่งผาหิน ไฟพ่อค้าตาเดียว ไฟใบนี้ ซึ่งว่างเปล่า คือบางสิ่งที่เราแบกไว้บนหลัง

ผู้วิจารณ์พบคำย้อนแย้งของกวี หรืออาจเป็นคำอุทาน ได้แก่ “ฉันไม่อนุญาตให้เธอดู ฉันไม่พบไฟผู้ขายห้อยศรีษะ ความกลัวความตายอันเกิดจากการจมน้ำ ฉันเห็นฝูงชน กำลังเดินรอบเป็นวงกลม” “ขอบคุณ หากเธอพบคุณนายอีควิโตน บอกเธอด้วยว่า ฉันนำคำทำนายนี้มาด้วยตนเอง” “ผู้คนต้องระวังช่วงเวลาเหล่านี้เอาไว้ เมืองที่ไม่มีอยู่จริง”

ผู้วิจารณ์ได้ทำการตรวจสอบสำนวนที่ ที.เอส. เอลเลียต ใส่เรื่อง “ไฟ” แทรกเข้าไปในกวีตอนนี้แล้วพบว่า ที.เอส. เอลเลียต ได้เขียนจดหมาย “ขอโทษ” ที่มีเรื่อง “ไฟ” กับแฟนฯ หนังสือของเขา

กวีตอนท้าย ของตอนที่ ๑ “พิธีฝังศพคนตาย” เขียนไว้ว่า
ภายใต้หมอกสีน้ำตาลของยามรุ่งอรุณฤดูหนาว
ฝูงชนล้นหลามหลากไหลไปเหนือสะพานลอนดอน
ฉันไม่คิดหว่าความตายไม่ได้ทำงานหนัก
ถอนหายใจสั้นๆ และไม่สม่ำเสมอ อ่อนแรงลง
และผู้คนแต่ละคนต่างซ่อนดวงตาของเขาเอาไว้
ก่อนเท้าของเขาจะเคลื่อนสู่เนินเขา และย่ำลงสู่ คิงส์วิลเลียมสตรีท
ไปยังที่ เซนต์แมรี วูลนอร์ท์ เก็บรักษาโมงยามไว้ในเสียงความตาย
ด้วยการตีครั้งสุดท้ายของเวลาเก้านาฬิกา
ที่นั่นฉันเห็นคนที่ฉันรู้จักคนหนึ่ง และร้องเรียกให้เขาหยุด
“สแต็คสัน สแต็คสัน
คุณกับฉันเคยโดยสารเรือร่วมกันที่ไม่แล้ง
“ศพที่คุณปลูกไว้ในสวนเมื่อปีกลาย
“มันเริ่มออกแล้วหรือยัง? ปีนี้มันจะออกดอกไหม?
“หรือหากมีหิมะตกกะทันหัน มันจะรบกวนแปลงปลูกหรือเปล่า?
“โอ กันสุขขให้อยู่ห่างๆ นั่นคือเพื่อนของมนุษย์
“หรือจะปล่อยให้เล็บของมันขุดคุ้ยซากนั้นขึ้นมาอีกครั้ง
“คุณ! นักเทศน์มือถือสากปากถือศีล! เพื่อนของฉัน พี่ชายของฉัน!

ผู้วิจารณ์พบว่า มีสำนวนหนึ่งที่อาจต้องตีความเพราะมันลึกและมีนัยยะอะไรที่ ที.เอส. เอลเลียต ต้องการสะท้อน “ศพที่คุณปลูกไว้ในสวนเมื่อปีกลาย มันเริ่มออกแล้วหรือยัง? ปีนี้มันจะออกดอกไหม?”

ที.เอส. เอลเลียต อาจต้องการให้คนอ่านตีความเอาเอง และ สแต็คสันอาจเป็นนักเทศน์และสัปเล่อไปพร้อมๆ กัน ขณะเดียวกันสแต็คสันก็เป็นคนธรรมดาๆ ที่มีรักโลกโกรธหลงที่เป็นทั้งเพื่อนและพี่ชายของเขาได้ด้วย

๒. เกมหมากรุก

... “ฉันควรทำอะไรเล่าตอนนี้ ฉันควรทำอะไร?”
ฉันควรรีบแผ่นออกไป ดังที่ฉันเป็นอยู่ แล้วเดินไปถนน
“ปล่อยสยายเส้นผม เราควรทำอะไรกันล่ะในวันพรุ่งนี้?”
“เราจะทำอะไรในสิ่งที่เราเคยทำกันเล่า?”
น้ำเดือดเมื่อสิบนาฬิกา
และหากฝนตก รถเปิดประทุนตอนตีสี่
เราจะเล่นเกมหมากรุก
กตดวงตาไว้เปลือกตารอคอยเสียงเคาะประตู

“เมื่อสามี่ของลิลพ้นจากการเกณฑ์ทหาร ฉันพูด
ฉันไม่ได้ใส่ใจกับคำพูดตัวเองนักหรอก ฉันพูดกับเธอด้วยฉันเอง
เร็วๆ เข้า โปรดใช้ช่วงเวลานี้เถิด
ตอนนี้อัลเบิร์ต กำลังกลับมาแล้ว ทำตัวให้ฉลาดหน่อยสิ
เขาอยากรู้ว่า เธอใช้เงินที่เขาส่งให้เธอเพื่อทำฟันไปทำอะไร
เขาต้องถามเธอแน่ๆ ฉันอยู่ที่นั่น...

ข้อวิจารณ์

ตอน “เกมหมากรุก”

ในช่วงแรกของกวี ตอน “เกมหมากรุก” นี้ ผู้วิจารณ์พบว่า ที.เอส. เอลเลียต อาศัยอยู่กับภรรยาเธอมีชื่อว่า วิเวียน (Vivienne Haigh-Wood Eliot) ในริสอร์ทร่วมกัน ที.เอส. เอลเลียตน่าจะกล่าวถึงบรรยากาศ ภาพภรรยาของเขาในอิริยาบถที่เอลเลียตสังเกตแล้วพรรณนาเป็นกวี เช่น วิเวียนนั่งเก้าอี้หินอ่อน มีคอมเทียนสะท้อนแสงตั้งอยู่บนโต๊ะ ตอนกวีเริ่มเขียนถึงเกมหมากรุกอาจเป็นข้อยืนยันว่าทั้งสองเล่นเกมหมากรุกด้วยกันในบางเวลา หรือ “เกมหมากรุก” อาจสื่อว่าทั้งสองอาจมีข้อขัดแย้งมีความเห็นต่างกัน ผู้วิจารณ์ยังพบอีกว่า กวีมีการเล่าเรื่องแบบสลับกัน มีตัวละครหลายตัวที่พูดถึงอย่างสะเปะสะปะ เช่น กล่าวถึง อัลเบิร์ต กล่าวถึงลิล กล่าวถึงลูกห้าคน ยังพบว่ามีการใช้คำซ้ำ เช่น “โอ โอ โอ โอ” มีการกล่าวถึงเชคสเปียร์ “นั่นคือทำนองดนตรีของเชคสเปียร์ มันช่างสะสละสลวย ช่างปราดเปรื่อง” ในตอนท้ายของเกมหมากรุก ดูเหมือนว่าต้นฉบับเอลเลียตได้ขีดฆ่าบางหน้าเบาๆ ด้วยดินสอ

ผู้วิจารณ์พบว่าเชคสเปียร์ มีกวีที่อยู่ในรูปของละคร กวีที่มีการพรรณนาสรรเสริญคน มีทั้งแนวประวัติศาสตร์ แนวตลก มีทั้งความเศร้า เช่นเรื่อง เมกเบิร์ต ที่ตัวละครต่อสู้กับตัวเองโดยมีความทุกข์จากการกระทำของตนเลยต้องเปลี่ยนแปลงฐานะที่เดิมที่เคยอยู่ในชนชั้นสูง แต่เพราะการทำความผิดทำให้ต้องพบกับความสูญเสียทั้งหมด จะเห็นได้ว่ากวี ตอน 2 “เกมหมากรุก” ของ เอลเลียต น่าจะเชื่อมโยงกับผลงานของเชคสเปียร์ ในช่วงการพักฟื้นจากการป่วยกับภรรยาของเขา

ผู้วิจารณ์ยังพบอีกว่าเอลเลียตได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคทางประสาทบางรูปแบบ และได้รับการแนะนำจากแพทย์ให้เขาลาพักผ่อนจากที่ทำงานเป็นเวลาสามเดือน ภรรยาคนแรกของเขาวิเวียน Vivienne Haigh-Wood Eliot ได้พาเอลเลียตเดินทางไปยังริสอร์ทริมชายฝั่งของ Margate ในรัฐ Kent ในช่วงพักฟื้นที่เมืองโลซาน สวิตเซอร์แลนด์ ขณะที่อยู่ที่นั่นเอลเลียตเขียนบทกวีได้สองตอนแรก ได้แก่ ตอน ๑ “พิธีฝังศพคนตาย” และ ตอน 2 “เกมหมากรุก” เพียง 2 ตอนแรกเท่านั้น

ตามคำร้องขอของวิเวียนภรรยาของเอลเลียต ในส่วนของตอน A Game of chess ถูกลบออกจากบทกวี “และเราจะเล่นเกมหมากรุก คนงานช่างสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเรา กดดวงตาที่ไม่มีฝาปิดและรอการเคาะประตู ประตู” เห็นได้ชัดว่าส่วนนี้อิงจากชีวิตสมรสของพวกเขาและเธออาจรู้สึกว่าการสนทนาเหล่านี้เปิดเผยเกินไป อย่างไรก็ตาม “คนงานช่าง” อาจมีความหมายบางอย่างกับเอลเลียต ในปี พ.ศ. 2503 สิบสามปีหลังจากการเสียชีวิตของวิเวียน เขาได้แทรกบรรทัดในสำเนาที่สร้างขึ้นเพื่อขายช่วยห้องสมุดลอนดอน ซึ่งเอลเลียตเป็นประธานในเวลานั้น เรียกเงินได้ถึง 2800 ปอนด์ ต่อมาเดวิสได้ขอต้นฉบับเดิมสำหรับประมูล แต่เอลเลียตได้ทำลายไปนานแล้วแม้ว่าจะพบในอเมริกาหลายปีต่อมา

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สะท้อนความในใจของเอลเลียตสามารถพบในละครที่เขาเขียนขึ้นอีกหลายเรื่อง เช่น เรื่อง The Cocktail เอลเลียตกล่าวว่า “นรกคือตัวเอง” สิ่งที่น่ากลัวกว่าชีวิตคู่ มันยากแค้นมากคือการต้องอยู่ลำพัง เอลเลียตต้องการทำให้ตัวละครพยายามทำให้ชีวิตคู่คงอยู่ต่อไป แม้จะไม่ได้ แต่ก็ไม่เลวร้ายกว่าการที่จะไม่มี เช่นกันชีวิตคู่ของ ที.เอส. เอลเลียต และ วิเวียน เขาสามารถอยู่ด้วยกันแบบลุ่มๆ ดอนๆ เป็นรักขมๆ นานถึง 18 ปี จนวิเวียนตายจากเขาไปก่อน

๓. เทศนาแห่งไฟ

... ไม่มีความหมายสำหรับฉัน ที่ริชมอนด์ ฉันยกขาของฉัน

นอนเหยียดบนพื้นแคบๆ ของเรือแคนู”

เท้าของฉันอยู่ที่มัวร์เกต และหัวใจของฉัน

อยู่ใต้ฝ่าเท้าของฉัน หลังจากเหตุการณ์นั้น

เขารำให้ เขาสัญญาว่าจะ “เริ่มต้นใหม่”

ฉันไม่ออกความเห็น มีสิ่งใดที่ฉันควรชุ่นเคือง?”

“บนหาดทรายของเมืองมาร์เก็ต

ฉันติดต่อกับใครก็ได้

เพราะไม่มีสิ่งใดเลย

เล็บนิ้วขาบนมือสกปรก

ประชาชนของฉัน ประชาชนผู้อ่อนโยนของฉัน

ผู้ไม่ได้คาดหวังสิ่งใดทั้งนั้น

ลา ลา

สู่เมืองคาร์เธจ

ฉันมาถึง การเผาไหม้ เผาไหม้ เผาไหม้

โอ พระผู้เป็นเจ้า ท่านดึงฉันออกมา

โอ พระเจ้า ท่านดึงฉันออกมาจากการถูกเพลิงเผาผลาญ..

ข้อวิจารณ์

ตอน “เทศนาแห่งไฟ” ถูกเขียนขึ้นหลังจากสองตอนแรกทั้งช่วงไวนานหลายปี ตอน ๓ เทศนาแห่งไฟ อาจไม่ได้เกี่ยวกับชีวิตคู่แบบสองตอนแรก ลักษณะของการใช้ภาษาในกวีต่อเนื่องเป็นเรื่องราวได้มากกว่าสองตอนแรก เช่น ช่วงแรกของกวี อาจตีความได้ว่า “แม่น้ำแบกรับบรรดาชาวต่างชาติ ลอยเป็นแพ มีกระดาดห่อแซนดวิช ผ้าไหมเช็ดมือ กล้องกระดาด ก้นบุหรี” ... ถึงแม้จะร้อยเรียงได้ต่อเนื่องกว่าสองตอนแรก แต่ในกวีก็ยังพบการใช้สำนวนที่ทำให้ งง เช่น “นิ้วมือสุดท้ายของไบไม” และกวียังมีการกระโดดไปกระโดดมา มีการใช้ภาษาที่ไม่เกี่ยวข้องกันของเหตุการณ์และช่วงเวลา กวีมีลักษณะทั้งคลาสสิกทั้งคลุมเครือ

นอกจากนี้ยังพบว่าเอลเลียตได้นำตำนานเทพเจ้ากรีกมาเกี่ยวข้องด้วย ในกวีเขาให้มิชื่อว่า “ไทรสิซัส ผู้ตาบอด แต่สามารถมองเห็นในชั่วโงมสีม่วง” แล้วกวีก็กระโดดไปอยู่บนเรือแคนูผ่านเกาะต่างๆ เช่น เกาะสุนัข โดยรวมกวียังคงสะท้อนถึงความกดดัน ความยากลำบาก เช่น มีสำนวนว่า “เมืองที่ไม่มีอยู่จริง” “ฉันเบื่อไฮเบอร์ ริชมอนด์ และคิว”

ผู้วิจารณ์พบว่าในตอนท้ายของ “เทศนาแห่งไฟ” ที.เอส. เอลเลียต ได้เขียนถึง “พระเจ้า” ที่อาจตีความได้ว่าถึงจะพบกับความทุกข์ยาก แต่ยังมีศาสนายังมีดินแดนของพระเจ้าที่ช่วยดึงออกมาให้พ้นจากการถูกเพลิงเผาผลาญ

4. ความตายจากสายน้ำ

พลีบัส ชาวโพนีเซียน ตายไปเมื่อสองสัปดาห์ก่อน
 ลืมเสียงร้องของนกนางนวล และขึ้นอดีตใต้ทะเลลึก
 ผลประโยชน์และการสูญเสีย
 กระแสน้ำใต้ท้องทะเล
 นำกระดูกของเขาขึ้นมาในเสียงกระซิบ
 ขณะเขาโผล่ขึ้นมาและจมลง
 เขาผ่านช่วงอายุขัยและวัยเยาว์
 สูกระแสน้ำวน
 พวกนอกรีตหรือชาวยิว
 โอ ท่านผู้หมั่นงลื้อและเพ่งพิศทิศทางลม
 โปรดพินิจดู พลีบัส ผู้ครั้งหนึ่งเคยหล่อเหลา และสูงพอกับท่านดูเถิด...

ข้อวิจารณ์

ตอน “ความตายจากสายน้ำ” เป็นตอนที่สั้นกว่าตอนอื่นๆ ทั้งหมด แต่ถึงจะสั้นสามารถจับใจความได้และก้าวสู่ถึงความเปลี่ยนแปลง ความไม่จริง ความตาย และแน่นอนว่า ที.เอส. เอลเลียต เองน่าจะมีอายุมากกว่า 61 ปี ในช่วงที่เขียนกวีตอนที่ 4 นี้ และตัวเขาเองมีความเจ็บป่วยทั้งอาการทางประสาทและความเจ็บป่วยทางกายที่มีมานาน ความแก่ชราที่หนีไม่พ้น ความพลัดพรากสูญเสียบุคคลใกล้ชิด และทอมัส สเติร์นส เอลเลียต Thomas Stearn Eliot (ที.เอส. เอลเลียต) เขาเสียชีวิตตอนอายุ 76 ปี เมื่อวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1965 ที่ลอนดอน ผู้วิจารณ์พบว่า ตอน “ความตายจากสายน้ำ” ให้ความรู้สึกร่วมกับกวีสามารถพุ่งตรงมากระทบใจ กวีค่อนข้างตรงชัดว่าผู้ประพันธ์อย่าง ที.เอส. เอลเลียต ต้องการบอกอะไรกับผู้อ่าน

5. สิ่งที่สวยงาม

... เมืองที่ไม่มีอยู่จริง
 หญิงสาวผู้ดึงเส้นผมสีดำยาวสลวยของเธอและกำไวแน่น
 สีเป็นเสียงดนตรีกระซิบบนเส้นสายเหล่านั้น
 และฝูงค้างคาวหน้าเด็กในแสงสีม่วง
 ผิวปากและตีปิกโปมา
 เกาะห้อยหัวลงมาจากกำแพงสีดำ
 หอคอยกลับหัวในอากาศ
 สันระฆังแห่งความระลึกถึง
 ซึ่งเก็บโมฆะและเสียงร้องเพลงจากถังน้ำว่างเปล่าและสระน้ำแห้งขอด
 ในโพรงพุพองท่ามกลางภูเขานี้
 ในแสงจันทร์โรยแรง

ใบหญ้ากำลังร้องเพลง เหนือสุสานรกร้าง
เนื้อหาเกี่ยวกับโรงสวดมนต์
นี่คือโรงสวดที่ว่างเปล่า เป็นเพียงที่อาศัยของสายลมเท่านั้น
ไม่มีหน้าต่างและบานประตู
กระดุกแห่งกรอบไม่อาจทำร้ายผู้ใดได้
มีเพียงไก่ตัวหนึ่งยืนอยู่บนหลังคา
เอ็กอีเอ็กเอ็ก
ในแสงวิบวับ
จากนั้นความชื้นครุ่นหนึ่งโปรยสายฝนลงมา
แม่น้ำคงคาลดระดับต่ำกว่าพื้นดิน และใบไม้อ่อนรอคอยสายฝน
ขณะเมฆดำรวมตัวกันห่างไกลออกไปเหนืยอดเขาหิมาลัย
ไพรพนาหมอบราบคาบ กลายเป็นเนินดินในความเงียบสงัด
แล้วสายฟ้าก็คำรามขึ้น

ชะ

ทาน พวกเราได้รับสิ่งใดบ้าง
เพื่อนรัก เลือดสั่นสะเทือนหัวใจของฉัน
ผู้นำเกรงขามแห่งช่วงเวลายอมจำนน
ซึ่งยุคแห่งความปราดเปรื่องไม่อาจซำรอย
ด้วยสิ่งนี้ และสิ่งนี้เท่านั้น เราจึงรอดชีวิต
ไม่อาจค้นพบในช่วงมรณกรรมตามหนังสือพิมพ์
หรือความทรงจำตกแต่งโดยเมฆมูมใจดี
หรือภายใต้ฉันทิกลีลาของทนายความยากไร้
ในห้องว่างเปล่าของเรา

ชะ

เมตตาธรรม
ฉันได้ยินเสียงกู่แฉ
ไซประตูล้างหนึ่งและเกิดขึ้นเพียงครั้งเดียวเท่านั้น
พวกเราคิดถึงกู่แฉซึ่งอยู่ในคุกของเรา
คิดถึงกู่แฉ ซึ่งตอกย้ำการจองจำ
เพียงข่าวลือยามค่ำคืนเท่านั้น
พลิกผันช่วงเวลาแห่งการสูญพันธุ์ของชนเผ่าโครีโอแลนุส

ชะ

การครองตน
ลำเรือที่คอยท่า
สุขและเบิกบานใจในมือเชืวชาญพร้อมใบเรือและฝีพาย
ทะเลสงบ หัวใจของเธอจะได้รับการขานรับ

สุขและเบิกบาน เมื่อได้รับคำเชิญ การโบยตีจากข้าวมรณกรรม
 ที่จะควบคุมบรรดามือทั้งหลาย
 ฉันนั่งอยู่บนชายหาด
 ตกปลา โดยมีทุ้งราบอยู่เบื้องหลัง
 อย่างน้อย ฉันจะสร้างอาณาจักรขึ้นมาใหม่ได้หรือไม่?
 สะพานลอนดอนกำลังจม จมลง
 “ฉันคืออาร์นุด ผู้ร่ำไห้และร้องเพลง
 ในความคิด ฉันเห็นความบ้าคลั่งแห่งอดีต
 และเห็นวันแห่งความสุขที่ฉันรอคอย
 อยู่เบื้องหน้าของฉัน บัดนี้ฉันสวดมนต์อ่อนน้อมให้เธอ
 ด้วยความดีซึ่งจะนำพาเธอไปยังบ้านหลังใดสักหลัง
 ครุ่นคิดถึงช่วงเวลาแห่งความเจ็บปวดของฉัน”
 กลิ่นหอมเหล่านี้ พาฉันกลับคืนฝั่งอีกครั้ง
 เผชิญหน้ากับการฟ่ายฟิงของตัวเอง
 เหตุใดลักษณะเช่นนี้ จึงคู่ควรกับเธอ
 เฮโรนีโม กลับคืนสู่ความคลุ้มคลั่งอีกครั้ง
 ทาน เมตตาธรรม การครองตน
 สันติ สันติ สันติ

ข้อวิจารณ์

ตอน “สิ่งที่สายฟ้าฟาด” ในช่วงแรกของกวีตอนนี้ เนื้อหากวีกล่าวถึงความปวดร้าวในบ้าน หิน มีเสียงตะโกนและร่ำไห้ มีผู้เคยมีชีวิตอยู่และตายจากไป รวมทั้งเราผู้ยังอยู่ กำลังจะตายเช่นกัน ความอดทนมีไม่มากนัก ทุกอย่างแห้งแล้งปราศจากน้ำ มีถนนฝุ่นทราย “สายฟ้าเป็นหมันปราศจากฝน” ... “หากมีน้ำเท่านั้นไม่ใช่เสียงครางของหญ้าแห้งเหี่ยว”... ดังนั้นรวมความแล้วผู้วิจารณ์พบว่า กวียังอยู่ในเรื่องการแสดงออกแบบความรู้สึกเดิมถึงความเป้นดินแดนแห่งความอาดูรสูญสิ้น

ในช่วงกลางๆ ของตอน 5. “สิ่งที่สายฟ้าฟาด” กวีกล่าวถึงผู้คน ฉันไม่รู้ว่าเป็นชายหรือหญิง ... เสียงพึมพำของมารดาแห่งความเศร้าโศก คือผู้งอกรยชเนืองแน่น ... นอกจากนี้ผู้วิจารณ์ยังพบว่ากวีกล่าวถึง เยรูซาเล็ม เอเธนส์ อเล็กซานเดรีย เวียนนา ลอนดอน ทั้งหมดคือเมืองที่ไม่มีอยู่จริง อย่างไรก็ตามสำหรับส่วนตัวของผู้วิจารณ์ความหมายของกวีเริ่มอยู่ที่ตอน 3 ตอน 4 ตอน 5 ที่เกี่ยวข้องกับศาสนา

ในช่วงกลางๆ ถึงตอนท้ายๆ ของตอน 5 “สิ่งที่สายฟ้าฟาด” ที.เอส. เอลเลียต กวีกล่าวถึงศาสนาอย่างชัดเจน โดยเฉพาะศาสนาฮินดู ข้อความที่ปรากฏในกวี กล่าวถึง แม่น้ำคงคา ภูเขาหิมาลัย อาจตีความได้ว่า ที่เคยอุดมสมบูรณ์ถึงเมฆให้ก่อเกิดเป็นแม่น้ำคงคา ป่าไม้ถูกทำลาย เหลือแต่เนินดินที่เงียบ “สายฟ้าบอก” คำว่าสายฟ้าบอกอาจตีความว่า พระเจ้า หรือการทะนุถนอมธรรมชาติ หรือธรรมชาติเดือนมนุษย์ หรือการกลับไปรวมกับจิตอาตมัน ที่เป็นเป้าหมายของมนุษย์ โดยปฏิบัติโดยการให้ ทาน เมตตาธรรม การครองตน บรรทัดสุดท้ายของกวี ที.เอส. เอลเลียต ใช้คำว่า สันติ สันติ

สันติ โดยรวมของหนังสือ The waste Land ผู้วิจารณ์ขอชื่นชมผู้แปลและทีมงาน ที่สามารถถ่ายทอดเป็นฉบับภาษาไทย ซึ่งเป็นงานที่หนักและยากมาก

ผู้วิจารณ์พบว่าไม่เพียงแต่ ที.เอส. เอลเลียต กวีที่มีลักษณะเช่นนี้ยังมี เอมีลี ดิกกินสัน, ลาฟ วอนโด อีเมอสัน, หรือแม้แต่กวีที่ค่อนข้างจะมีความคล้ายคือ รพินทรนาถ ฐากูร ส่วนยุคโรแมนติกหรือวิคตอเรียนมีสองคน ผู้มาก่อน ที.เอส. เอลเลียต คือ คอลรีช ชาวอังกฤษ และอีกคนคือ WB เยท ชาวไอร์แลนด์ ตัวอย่างของคอลรีช เป็นกวีแนวเซอเรียล ที่ต่างกับคู่แข่งของเขา คือ วอทเวอร์ธ ที่มีลักษณะกวีโรแมนติกพรรณนาถึงความสวยงามของธรรมชาติ แต่ คอลรีช พรรณนาถึงเบื้องหลังของธรรมชาติเช่นเชื่อว่ามีพลังบางอย่างอยู่เบื้องหลัง นอกจากนี้ผู้วิจารณ์ยังพบอีกว่า คอลรีช มีอาการทางประสาทโดยการใช้ฝันในการสร้างจินตนาการและเขียนงาน พิจารณาแล้ว ที.เอส. เอลเลียต น่าจะมีพื้นฐานจากสองท่านคือ คอลรีช และ วอทเวอร์ธ นี้ด้วย ส่วนสิ่งที่พบอีกประเด็นคือ เอลเลียตและคอลรีช มีความเพ้อฝันแบบเซอเรียล หรือมีจินตนาการในลักษณะกวีแบบมินิแอปแทรกผสมด้วย นอกจากนี้ยังพบอีกว่าคอลรีชเขียนกวีจำนวนมากแต่ขายไม่ค่อยดี แต่เมื่อคอลรีชเขียนเรื่องราวที่มีตัวละครไปทะเล มีลูกเรือไปยิงนกแห่งโชค พอยิงนกแห่งโชคตาย จึงพากันติดอยู่ในทะเล ไม่มีลม ไม่มีทั้งอาหาร ไม่มีน้ำ จึงพากันขอพรทำให้รอดออกมาได้ คอลรีชเขียนจินตกวีสร้างเรื่องแปลกๆ แบบนี้ จึงขายได้ดี ดังนั้นอาจเป็นไปได้ว่าเอลเลียตขายกวีได้เพราะมันแปลกและอ่านไม่รู้เรื่อง คนจึงชอบฝรั่งอ่านงานเยอะ เมื่ออ่านงานง่ายอาจรู้สึกเบื่อ จึงอยากเสพงานที่ยากซับซ้อน งานแนวดังกล่าวยังได้พิสูจน์พื้นฐานคนอ่านด้วย ถ้าไม่มีฐานความรู้ที่ผู้เขียนต้องการสื่อจะอ่านไม่รู้เรื่องเลย ผู้วิจารณ์ยังพบอีกว่าคอลรีชมีพื้นฐานทางกวีนิพนธ์กรีกโบราณและปรัชญาตะวันออกที่คล้ายกับ ที.เอส. เอลเลียต ทั้ง คอลรีชและเอลเลียตยังมีการอ้างเรื่องแม่น้ำเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คล้ายกัน ที่อาจได้รับอิทธิพลจากศาสนาฮินดู

หรือมองในแง่หนึ่งกวีมีการใช้คำที่สวย ก็เหมือนการป้ายสีพู่กันให้สวยงามบนกระดาษหรือผ้าใบ ถึงแม้จะอ่านไม่รู้เรื่อง แต่ก็ทำให้ปลตกรอบปลดบลดอกความคิด อาจต้องอาศัยการดำเนินไปโดยธรรมชาติของจิต ไม่มีบัญญัติ แต่จิตต้องมืองค์ความรู้จึงมีธาตุบางอย่างที่จะเห็นบางอย่างได้ เช่น จอมยุทธ์ที่บรรลุแล้วมีกระบวนท่าที่ไม่มีแบบแผนแต่สามารถนำมาบรรจบกันจนได้ ภาษาจึงใช้อะไรก็ได้ นั่นคือคนที่ “เป็นนายของภาษา” เช่น เจมส์จ็อย เขามีศัพท์เยอะ จอมยุทธ์หยิบอะไรเป็นอาวุธก็ได้ ยกตัวอย่างคนไทยที่เป็นนายของภาษา เช่น รงค์ วงษ์สวรรค์, สมภาร พรหมทา เป็นต้น

กวีของ ที.เอส. เอลเลียต ยังเขียนในแบบกระแสสำนึก Stream of consciousness เอาตรงโน้นตรงนี้หน่อย ไม่เป็นเรื่องราว ไม่ปะติดปะต่อ มันเป็นเทคนิคที่เอลเลียตนำมาใช้ในงานกวีคล้ายกับ เวอร์จิเนีย วูฟ ที่นวนิยายมีลักษณะกระแสสำนึกเกือบทั้งหมด นอกจากนี้ยังมี เจมส์จ็อย เช่น เรื่องโอติซัส (นักเดินทาง) สงครามที่คิดไปโน่นที่ ไปนี่ที่ โดยมีจิตที่เป็นนักเดินทาง ที่สะท้อนว่าจิตมนุษย์ไปเจอประสบการณ์ต่างๆ รวมทั้งเรื่องดับลินเนอร์ ที่มีการเล่าเรื่องแบบกระแสสำนึกเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ที.เอส. เอลเลียต ได้กล่าวไว้ว่าเขาได้รับอิทธิพลจากงานของเจมส์จ็อยด้วย โดยเขาได้ปรับเป็นกวีที่ทำให้ยากขึ้น ลึกมากขึ้น และที่น่าตั้งข้อสงสัยส่วนหนึ่งเอลเลียตอาจเป็นประสาทเพราะเล่นกับจิตมาก แต่เอลเลียตเป็นคนมีความรู้งานเขาจึงน่าสนใจ หากไม่มีองค์ความรู้พื้นฐานมากพออ่านเขียนจะเลอะเทอะ อย่างไรก็ตามเอลเลียตน่าจะมีการเพ้อโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้จิตไหลไปตามโลกแห่งจินตนาการแทนการพึ่งพาฝันก็อาจเป็นไปได้ แต่ถึงอย่างไรเอลเลียตก็มีความเป็นนักวิชาการสูง

เขาได้ภาษาโบราณทั้งตะวันตกและตะวันออก มีความตั้งใจแน่วแน่จะเป็นอาชีพนักกวี เอลเลียตจึงสอดแทรกความรู้จากเทพปกรณัมกรีก จากศาสนาฮินดู จากศาสนาพุทธ คริสต์ ... ผู้วิจารณ์ยังพบอีกว่ากวีของเอลเลียตมีลักษณะความเป็นกวียุคปัจจุบันร่วมสมัยด้วย เช่นพบว่าในกวี “มีขยะ มีขวด มีพลาสติกห่อแซนวิช” เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจารณ์พบว่าวิธีคิดของ ที.เอส. เอลเลียต เขาได้เคยกล่าวไว้จิตของนักกวีมิได้เคลื่อนจากความคิดสู่ความคิด แต่เคลื่อนจากจินตภาพสู่จินตภาพ ตรรกะของกวีนิพนธ์มันเป็นตรรกะของจินตนาการ มันมีคุณค่าที่จะศึกษาจินตนาการอย่างตรรกะของนักกวี เมื่อเขาเขียนกวีขึ้นมา

ผู้วิจารณ์พบว่ากวีของ ที.เอส. เอลเลียต มีความเป็นมินิแอปแทรก จึงสามารถแตกประเด็นให้นักเขียนภาพยนตร์ สามารถนำพล็อตจาก เรื่อง The waste Land มาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ได้ เช่น ภาพยนตร์เรื่อง เดอะเวสต์แลนด์ ที่มีเนื้อหาต่างออกไปแต่ใช้ชื่อภาพยนตร์เหมือนกันและยังคงเป็นดินแดนอ้างว้างกันดาร นอกจากนี้ยังมีภาพยนตร์เรื่องคัมภีร์พลิกชะตาโลก (The Book of Eli) แสดงโดย เดนเซล วอชิงตัน Denzel Washington ทั้งเนื้อหาภาพยนตร์ และคำพูดของตัวละครในภาพยนตร์มีสำนวนตรงกับ The waste Land ของที.เอส. เอลเลียต ในภาพยนตร์ได้กล่าวถึงคัมภีร์ไบเบิล ก่อนที่จะมาเป็นคัมภีร์ไบเบิลที่เป็นฉบับของคิงส์เจมส์ จากเดิมเป็นภาษาลาตินและฮิบรู หลังจากสงครามสองภาษานี้ได้หายไป ในภาพยนตร์เรื่อง The Book of Eli สิ่งที่จะสามารถเป็นที่พึ่งทางจิตวิญญาณให้มนุษย์ที่เหลือรอดได้นั้นคือคัมภีร์ไบเบิล มนุษย์ที่มีภาวะสิ้นหวังจะมีศาสนาเป็นหลักยึด หนังสือของเอลเลียตจึงมีอิทธิพลกับการสร้างงานศิลปะภาพยนตร์

นอกจากนี้ยังชวนให้คิดถึงเอปิก (มหากาพย์) ชื่อ พระราโธสล็อต มหากาพย์ยิ่งใหญ่ของอังกฤษ โดย จอห์น มิลตัน ที่น่าจะตั้งชื่อล้อเลียนการตกสวรรค์ของอดัมกับอีฟเพราะชาตนาмаกระตุ้น The waste land โดยเอลเลียตอาจล้อคำว่ามนุษย์สูญสิ้นจากสวรรค์ เพราะไปทำบาปที่พระเจ้าทรงห้าม มนุษย์จึงพบความลำบาก เผชิญกับสงคราม การอยู่อย่างลำบากเอาชีวิตให้รอดท่ามกลางภาวะสุญนิยม การถูกทำลายล้าง หรือแม้แต่การปฏิวัติอุตสาหกรรม ส่งผลให้แม่น้ำเน่า ดินปลูกอะไรไม่ขึ้น จิตใจคนแห้งเหี่ยว วัฒนธรรมเสื่อมโทรม ไม่มีที่ให้หวัง เอลเลียตใช้ประโยคว่า “ดินแดนไม่มีอยู่จริง” อยู่บ่อยครั้ง ดังนั้นต้องกลับไปดินแดนของพระเจ้า เอลเลียตต้องการให้คนหันเข้าหาศาสนา ศาสนานี้แหละจะเป็นที่พึ่งของมนุษยชาติ เพราะไม่น่าจะมีดินแดนแห่งใดที่สามารถจะเพาะปลูกคุณงามความดีทางศีลธรรมได้อีกแล้ว

ไม่เพียงแต่ ที.เอส. เอลเลียต เท่านั้นยังมีกวีของอิมเมอส์ ที่อธิบายเกี่ยวกับพรหมมัน มีความเป็นเรื่องราวใช้ภาษากวีชั้นสูง หรือแม้แต่ รพิน เองก็เช่นกัน รพิน และ อิมเมอส์ งานเขียนของทั้งคู่มองโลกสวยงาม แต่เอลเลียตอ่านแล้วทำให้ผู้วิจารณ์รู้สึกหดหู่กว่ารพิน และอิมเมอส์ เอลเลียตเป็นทุกขนิยม ลัทธินิลลิซึม (Nilhism) มองโลกในแง่ร้าย อ่านแล้วรู้สึกแสบสันหวังจากที่เมืองนั้นและอาจคิดมากทำให้สุขภาพไม่ดีตามมาด้วย แต่อย่างน้อยๆ เอลเลียตก็มีความหวังในเรื่องศาสนา อย่างไรก็ตามงานกวีประเภทนี้ หากนำมาชมของลิโอ ตอลสตอยมาวิเคราะห์ ลิโอ ตอลสตอยน่าจะไม่ใช่กวี ตอน 1 และ ตอน 2 ของเอลเลียต เป็นศิลปะ เพราะเอลเลียตเขียนเหมือนระบายความในใจหรือบันทึกส่วนตัวในรูปกวีที่ใช้คำคลุมเครือ หรือแม้แต่ ตอน 3 ตอน 4 และ ตอน 5 ถึงแม้จะเกี่ยวข้องกับศาสนาแต่ใช้ภาษาที่อ่านยากเข้าถึงยาก

ผู้วิจารณ์พบว่าจากหนังสือเรื่อง What is Art? ที่ ลีโอ ตอลสตอย เขียนนั้น หากนักวิของ ที. เอส. เอลเลียต หรือนักกวีคนใดก็ตามที่มีลักษณะคล้ายเอลเลียต โดยมี “อารมณ์ความรู้สึกเหล่านี้ แสดงออกมาด้วยความตั้งใจให้มันมีความอบอุ่นไม่แจ่มชัดเสมอ ความเคลือบแคลงคลุมเครือที่จ้องใจใส่ไว้นี้จะเห็นได้ชัดเป็นพิเศษ และผู้ประพันธ์จะกล่าวคำเรียบๆ ธรรมดาที่ได้หากจะทำ ในหนังสือเรื่อง What is Art? ยังกล่าวอีกว่า

“ธรรมชาติของศิลปะที่ดีสูงสุดตลอดมาอย่าง อีเลียต โอดิสซีย์ เรื่องต่างๆ ของอิซาค ยาโคป และโยเซป เรื่องคติสอนใจของพวกเมธีเฮบริว คัมภีร์กอสเพล และจากคำสวดคัมภีร์เก่า เรื่องราวของ พระศากยุมุณี และโคลงจากคัมภีร์พะเวทย์ ทั้งหมดนี้ล้วนถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่สูงยิ่ง แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่รู้เข้าใจกับเราได้จนถึงทุกวันนี้ ไม่ว่าคนจะมีความรู้หรือไร้การศึกษาก็ตาม ศิลปะเป็นการ ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกที่หลากหลายออกมาจากสังกัปทางศาสนา อารมณ์ความรู้สึกซึ่งมีรากฐานอยู่บน ศาสนา บนความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีต่อพระผู้เป็นเจ้า จะไม่เป็นที่รู้เข้าใจไปได้อย่างไร งานอย่าง นั้นควรเป็นศิลปะ และตลอดมาก็เป็นที่รู้และเข้าใจได้กับคนทุกคน”...

...ศิลปะสูงสุดเป็นที่เข้าใจได้สำหรับคนสามัญตลอดมา สิ่งที่ไม่อาจก่อกวนใจต่อสามัญไม่ใช่ ศิลปะศิลปะชั้นสูงกลายเป็นศิลปะเฉพาะกลุ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และขณะเดียวกันก็ยังสับสนเสแสร้ง และ คลุมเครือยิ่งขึ้นเรื่อยๆ แม้แต่ปัจเจกบุคคลที่ตั้งเป้าหมายเฉพาะบุคคลที่จะส่งถึงก็เป็นธรรมดาที่เขาจะ เข้าใจความหมายได้ ศิลปินสร้างงานที่เป็นสากล ศิลปินกรีก เมธีชาวียวบางคนประพันธ์งานของเขา ขึ้น ให้เป็นไปอย่างที่คุณสามัญธรรมดาสามารถเข้าใจได้ การแสดงออกอย่างเคลือบแคลงนี้ดูมีเสน่ห์อยู่ ไม่น้อยต่อผู้ที่ทำให้มันมีขึ้น วิธีการแสดงออกมาในรูปการถ่วงอ้อมค้อม และในรูปทวิวิทย์กับ มายาทางประวัติศาสตร์ มีการนำมาใช้มากขึ้นและมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่เพียงความเหม่อลอย ความลึกลับ ความคลุมเครือ และการเป็นแบบเฉพาะการปิดตัวเองจากบุคคลทั่วไปจะได้รับการยกระดับขึ้นว่ามี คุณค่า และเป็นเงื่อนไขแห่งศิลปินอันเป็นกวีเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีนักกวีได้หลุดไปไกลแสนไกลจาก การเป็นกวี ความมีพลัง ความแรงทางอารมณ์ และความจริงก็ถูกลอกแบบออกมาอย่างตรงเกินไป และมักถือเป็นหลักในงานร้อยกรอง การทำให้ความหมายที่ต้องคาดเดาราวอักษรปริศนา และปล่อย ความส่วนใหญ่ให้เป็นไปอย่างไม่อาจที่จะค้นพบความหมายได้เลย

ผู้วิจารณ์เห็นด้วยกับลีโอ ตอลสตอย และเห็นด้วยกับท่านอาจารย์ สมภาร พรหมทา ท่านสอน ให้นิสิตเขียนหนังสือให้อ่านรู้เรื่องใช้ภาษาที่สื่อสารง่าย ๆ แต่อย่างไรก็ตามตัวตนของตอลสตอย สำหรับผู้วิจารณ์ได้สัมผัสด้วยการอ่านงานของลีโอ ตอลสตอย เห็นว่ามีความยากเช่นกัน แต่ผู้วิจารณ์ ชื่นชอบเพราะให้ความรู้ดีมาก งานของตอลสตอยถึงแม้จะเป็นนวนิยาย หรืองานเขียนเช่นเรื่อง “คำ สารภาพ” เป็นงานที่นักผู้วิจารณ์ใช้พลังเยอะมาก เท่าที่พบมีนิยายสำหรับเด็กน่าจะอ่านง่ายมีความ คล้ายกับนิทานอีสป อาจเป็นเพราะตอลสตอยเป็นครูด้วย ตอลสตอยเขียนงานหนักๆ ยากๆ และลึก นั้นก็เป็นเพราะตัวตนความเป็นปราชญ์ ภูมิความรู้ ความยิ่งใหญ่ที่เป็นเอกลักษณ์ของตอลสตอย ขณะเดียวกันผู้วิจารณ์ขอให้ความเป็นธรรมกับนักกวีสกุลใหม่ด้วยเช่นกัน โดยผู้วิจารณ์ต้องการให้เห็น มุมมองของมัลลาร์เม กวีหนุ่ม จากหนังสือเรื่อง What is Art? ที่เห็นต่างกับตอลสตอย โดยเขากล่าว ว่า

“กวีอยู่กับการคาดเดาความหมายของมัน และในบทกวีนั้นต้องมีความชวนฉงนเสมอ การระบุ

ถึงเป้าหมายก็คือการทิ้งไปเสียถึงสามในสี่ของความพึงใจยินดีแห่งบทโคลงนั้น ความพึงใจยินดีที่ประกอบขึ้นด้วยความสุขจากการคาดเดาที่ละน้อย ทีละน้อย โดยนัยของมันก็คือความฝันนั่นเอง ด้วยการใช้ความลึกลับอันน้อยอย่างสมบูรณ์จึงก่อให้เกิดสัญลักษณ์ ปลุกเป้าหมายที่ละน้อย เพื่อแสดงให้เห็นภาวะแห่งวิญญาณ หรือยกย่อน จากนั้นจึงปลดปล่อยภาวะแห่งวิญญาณออกจากมันด้วยการแปลความหมายออกเป็นชั้นๆ ไป ถ้าคนมีความรู้ความเข้าใจอย่างสามัญ มีการบ่มเพาะด้วยวรรณกรรมไม่ดีพอ จะทำให้เกิดความสำคัญผิดขึ้นได้ สิ่งต่างๆ จะกลับคืนไปสู่ที่ของมัน” นอกจากนี้ยังพบความเห็นของศิลปินอย่าง นิทเช่, วากเนอร์ ได้กล่าวสรุปไว้ว่า “สำหรับพวกเขาแล้วไม่จำเป็นเลยที่จะต้องให้คนที่ยังหยาบกระด้างมาเข้าใจ เป็นการเพียงพอแล้วที่เขาจะได้ปลุกอารมณ์กวีขึ้นกับเหล่าพวกคนที่ผ่านการอบรมกล่อมเกลามาดีที่สุด”

บทสรุป

ผู้วิจารณ์ประสงค์จะแสดงความคิดเห็นมีด้วยกัน 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 ด้านที่เข้าใจงานกวีในลักษณะกวีที่มีความผสมผสานแบบร่วมสมัย มีการใช้คำที่คลุมเครือซับซ้อน แต่ตอน 3 ตอน 4 และ ตอน 5 เห็นว่ายังพอที่จะคาดเดาหรือรู้ได้ว่า ที.เอส. เอลเลียต ต้องการสะท้อนอะไรกับผู้อ่าน มีเรื่องความเปลี่ยนแปลง ความเป็นอนิจจัง มีเรื่องศาสนาเข้ามาอย่างเห็นได้ชัด

ประเด็นที่ 2 ผู้วิจารณ์นำมุมมองจากหนังสือเรื่อง What is Art? ของลีโอ ตอลสตอย มาบางส่วนเพื่อเสนอข้อแนะนำให้เห็นการวิจารณ์ที่ไม่เห็นด้วยกับงานศิลปะหรืองานกวีที่มีความคลุมเครือ อย่างไรก็ตามผู้วิจารณ์เห็นว่าหนังสือที่นำมาวิจารณ์นี้มีคุณค่า เป็นการแปลที่ยากและสามารถแปลออกมาได้งดงามขอชื่นชม

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ เฟ่งศรีทอง. (2548). *วรรณคดีอังกฤษสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 18*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ยุวพาส์ ชัยศิลป์วัฒนา. (2542). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดี*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลีโอ ตอลสตอย (สิทธิชัย แสงกระจ่าง แปล). (2564). *ศิลปะคืออะไร What is Art?*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปิปปี้.
- สุมารีย์ อิงคนารถ. (2546). *วรรณคดีอเมริกัน สมัยอาณานิคม และสมัยก่อตั้งประเทศ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เอช.เอ. เกอร์เบอร์ (อุทัย สินธุสาร แปล). (2549). *ตำนาน กรีก และ โรม*. กรุงเทพมหานคร : มาสเตอร์พลีซ จำกัด.
- William wallsh. (1998). *Romantic and Victorian periods*. Chennai India: Cambridge press.